

Hjortmarka Naturreservat

Beslutshandling

Beslut KF 2010-09-01, § 131

Foto framsida: Stellan Andersson, Alingsås Kommun

Beslutshandling KF 2010-09-01, § 131

Beställare: ALINGSÅS KOMMUN, 44181 ALINGSÅS

Konsult: Norconsult AB, Box 8774, 402 76 Göteborg
Uppdragsledare: Biolog Ola Sjöstedt
Biolog Calle Bergil

Innehållsförteckning

Beslutet.....	2
Administrativa data.....	2
Syfte.....	2
Skälen för reservatsbildning.....	2
Intresseprövning.....	3
Avgränsning.....	4
Föreskrifter.....	4
A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden.....	4
B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla intrång i området.....	5
C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken	5
D. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet och beslut om förvaltare av reservatet enligt 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken.....	5
Beskrivning av det föreslagna naturreservatet.....	5
Natur- och friluftsvärden.....	5
Jakt.....	7
Planunderlag.....	7
Befintliga områdesskydd.....	7
Ärendets beredning	7

Bilagor

- Bilaga 1. Beslutslista
- Bilaga 2. Karta: Anordningar för friluftslivet
- Bilaga 3. Skötselplan med Karta
- Bilaga 4. Sakägarförteckning
- Bilaga 5. Sändlista

Bildande av Hjortmarka naturreservat i Alingsås kommun, Västra Götalands län

Beslutet

Kommunfullmäktige beslutar att de delar av det beskrivna området som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) av skäl som angivits nedan skyddas som naturreservat med stöd av 7 kapitlet 4 § miljöbalken (SFS 1998:808).

Naturreservatets namn skall vara Hjortmarka naturreservat.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 7 kap 5-6 §§ miljöbalken, vilka anges nedan. Enligt 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd (1998:1252) skall vård och förvaltning bedrivas i överrensstämmelse med upprättad skötselplan (bilaga 2).

Administrativa data

Namn	Hjortmarka naturreservat
NVR-ID	2021667
Län	Västra Götalands län
Kommun	Alingsås
Församling	Alingsås
Läge	Cirka en km öster om Alingsås centrum
Topografisk karta	Borås 7C NV
Ekonomisk karta	Alingsås 7C:40
Naturgeografisk region	21. Sydöstra Norges och sydvästra Sveriges kuperade barr- och lövskogslandskap, b. södra Västergötlands sprickdalsområde.
Gräns	Enligt bifogad karta (bilaga 1).
Areal	363 hektar varav 44 ha sjö
Fastigheter och ägare	Enligt bilaga 4
Naturvårdsförvaltare	Alingsås kommun

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla områdets rekreations- och naturvärden. Området är tätortsnära och det är särskilt viktigt att bibehålla och utveckla områdets värden som ett attraktivt rekreationsområde för boende i tätorten. Vidare är syftet att bevara och utveckla växt- och djurlivet knutet till framför allt områdets skogar.

Skälen för reservatsbildning

Förslaget till Hjortmarka naturreservat ligger i linje med kommunens ambition att nå de av riksdagen fastlagda miljökvalitetsmålen. Förslaget finns med i kommunens fördjupade översiktsplan för Alingsås stad samt i det kommunala naturvårdsprogrammet. Reservatsbildningen kan också ses som en del av arbetet med att skydda tätortsnära naturområden, vilket ursprungligen är ett regeringsuppdrag som drivits av länsstyrelsen i samråd med berörda kommuner.

Området ingår i det program för skydd av tätortsnära naturområden som länsstyrelsen redovisade i november 2003.

De värden som ligger till grund för reservatsbildningen kan sammanfattas enligt följande:

Värden för friluftslivet i form av

- ett lättillgängligt, attraktivt och varierat, tätortsnära utflykts-, promenad- och motionsområde av stort värde för Alingsås invånare,
- ett stort sammanhängande sjörikt strövområde med delvis vildmarkskaraktär.

Naturvärden kopplade till

- omfattande äldre hedekskogsbestånd
- artrika ek-hasselbestånd
- äldre tall- och blandskogar med påtagliga inslag av grov död ved och gamla träd
- gammal tallskog på uddar och stränder vid Stora Kroksjön.

En viktig förutsättning för att värdena även på längre sikt ska kunna bevaras och utvecklas är att området förblir oexploaterat och att stora delar av skogen sköts med friluftsliv och naturvård som huvudmål.

Åtgärder som kan hota områdets natur- och rekreationsvärden är t ex:

- Exploatering
- Skogsbruksåtgärder såsom slutavverkning och olämplig gallring av värdekärnor för naturvård och friluftsliv
- Igenväxning av både öppna marker och t.ex. glesa bärrika skogar.
- Framdragande av skogsbilvägar, körvägar och ledningar
- Ridning eller maskinkörning på stigar
- Resande av master

Intresseprövning

Kommunens ambition är att ge Hjortmarkaområdet ett långsiktigt skydd som naturreservat för friluftsliv och naturvård. Med hänsyn till områdets värden och kommunens långsiktiga syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras för ett antal mindre fastigheter i områdets västra och centrala delar och kommunen kommer därför att lösa in dessa. Däremot kan berörda fastighetsägare i reservatets östra delar fortsätta att äga sin mark och sköta sin skog. Kommunens enda krav på dessa fastigheter är att en zon närmast stranden av Stora Kroksjön sparas enligt skötselplanen och att fastighetsägarna informerar kommunen när skogliga åtgärder planeras. För detta kommer kommunen att betala intrångsersättning.

Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap 25 § miljöbalken anser kommunen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med reservatet ska tillgodoses.

Avgränsning

Det föreslagna reservatet avgränsas enligt bifogad beslutskarta, bilaga 1.

Föreskrifter

För att uppnå syftet med reservatet beslutar kommunfullmäktige 2010-09-01 med stöd av 7 kap 5 – 6 §§ samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 2.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning. Efter tillstånd av kommunstyrelsen, och med erforderligt bygglov, får byggnad i syfte att tillgodose behov av lokaler för naturpedagogisk verksamhet eller service till allmänheten uppföras. Parkeringsplatser, bryggor etc. i enlighet med reservatets syfte får anläggas,
2. anlägga väg. Motionsslingor, tillgänglighetsleder och ridslinga i enlighet med reservatets syfte får dock anläggas. Befintliga vägar, parkeringsplatser och drivningsvägar får underhållas. Den befintliga basvägen mellan Alefors och Linnefors får vid behov förstärkas och underhållas,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad. Tillsyn och underhåll av befintliga ledningar får utföras. Även tillåts att stängsla beteshagar för skötsel av vissa gräsytor,
4. uppföra mast, antenn eller annan liknande anläggning,
5. anordna upplag, dock får tillfälliga upplag av virke och ris anordnas i samband med skogliga åtgärder,
6. muddra, spränga, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna. Förbudet gäller inte för uppförande av anläggningar enligt punkt 1 eller 2, ej heller för fiskevårdande åtgärder,
7. avverka träd eller bedriva skogsskötsel i annan omfattning än vad som framgår av skötselplanen. Innan omhändertagande av stormfällda träd skall samråd ske med Skogsstyrelsen. Avverkning av träd som riskerar att skada egendom ska prövas av kommunen. Skogsbruk får, efter samråd med kommunen, bedrivas inom snedstreckat område på skötselplanekartan, bilaga 3,
8. utan kommunens tillstånd framföra motordrivet fordon annat än för underhåll och tillsyn av ledningar, spår och leder samt för skogsskötsel enligt skogsbruksplan, för uttransport av fällt vilt eller för transporter till befintliga byggnader och anvisade parkeringar inom reservatet,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
10. bedriva täkt av sten, grus, sand eller jord,
11. utan tillstånd av miljöskyddsnämnden kalka eller gödsla mark eller vatten.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla intrång i området

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser.
2. Anläggande av parkeringsplats och vandringsleder samt uppsättning av informationstavlor.
3. Utmärkning och underhåll av stigar och parkeringsplatser.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtliv samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Det är förbjudet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
2. skada eller samla in växter och djur. Plockning av bär, svamp och blommor för eget behov som inte strider mot fridlysningsregler är dock tillåtet,
3. göra upp eld annat än på av förvaltaren anvisad plats,
4. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur med undantag för jakt med drivande/stötande hund eller för eftersök,
5. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
6. framföra motordrivet fordon annat än till speciellt anlagda platser för handikapparkering,
7. utan samråd med förvaltaren anordna lägerverksamhet.

D. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet och beslut om förvaltare av reservatet enligt 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Alingsås kommunfullmäktige fastställer härmed skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård. Naturvårdsförvaltare är Alingsås kommun.

Beskrivning av det föreslagna naturreservatet

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen (bilaga 2).

Natur- och friluftslivsvärden

Hjortmarka utgör ett mycket populärt friluftsområde beläget i direkt anslutning till Alingsås stad. Området utgör en kil in mot staden från skogsområdena i öster, och ligger inom promenadavstånd från stadens centrum.

I delarna närmast staden kännetecknas området av mogna till äldre ekbestånd, på höjderna med ökande inslag av tall. Ekskogen är mestadels av hedskogskaraktär, genomsiktig och lättströvad, med blåbär dominerande i fältskiktet. Andelen tall ökar mot höjderna och österut och grov död ved av både björk, tall och ek förekommer

relativt frekvent. Ekstammarnas epifytflora är välutvecklad, men inslaget av signalarter är förhållandevis sparsamt.

I nedre delen av sluttningarna övergår hedekskogen ofta i artrikare ek-hasselbestånd med inslag av andra ädellövträd. I fältskiktet växer vitsippa, bergslok och liljekonvalj, men här kan också påträffas arter som blåsippa, vätteros, storrams, trolldruva och tandrot. På trädstammarna förekommer sparsamt signalarter som fjällmossa, rostfläck, glansfläck och eksinn.

Centralt i den ekskogsdominerade västra delen ligger friluftsgården Hjortgården, som utgångspunkt för spårsystemen. Anläggningen omges av öppna marker som sköts med slåtter och röjningar. Här finns åtskilliga partier av välvårdade brynzoner och gamla ängsbackar etc. med ängsartad flora.

Inom den ekdominerade delen av Hjortmarka förekommer också ett antal planterade artrena barrskogsbestånd i åldrar mellan 30 och 40 år. Den biologiska mångfalden är liten inom dessa bestånd, men de bidrar med en viss upplevelsevariation till området som helhet.

Längre österut blir tallen dominerande. Ek utgör dock, tillsammans med björk, ett påtagligt inslag i de bestånd som inte är planterade eller alltför selektivt gallrade. Det gäller t.ex. inom ett bälte tvärs över reservatet öster om ekskogsdelen, samt i bestånd längs Stora Kroksjöns norra sida. Inom dessa områden förekommer också gott om gamla träd. På en udde i Kroksjön har 170-åriga tallar konstaterats. I vissa delar - främst inom det centrala nord-sydbältet - finns också påtagligt med grov död ved.

Ett stort område nordväst om Kroksjön, samt huvuddelen av området söder om sjön täcks av jämnåldriga unga tallbestånd. Å andra sidan återfinns också stora partier med attraktiva äldre strövskogar både nordost och sydväst om sjön.

Hjortmarkas sjöar bidrar starkt till områdets attraktivitet för friluftslivet. Alla sjöarna utom en kvarndamm och två grävda fiskedammar i sydväst är näringsfattiga skogssjöar med mer eller mindre opåverkad hydrologi. I synnerhet den stora klarvattensjön Stora Kroksjön, med sin tysta och ostörda belägenhet ger en påtaglig vildmarkskänsla. Sjön är en attraktiv fiskesjö med inplanterad öring. Även Sundsjöarna i söder har liknande ostörd karaktär. Rammsjön i nordost är unik eftersom den inte hyser någon fisk. Iglasjön i norr har ett ostört läge, men är relativt svåråtkomlig och omges idag helt av tät ung tallskog. Tollsjön, slutligen, är en något mer näringsrik skogssjö, med relativt rik vattenvegetation, delvis vass-kransade stränder och anslutande lövsumpskogar.

Öppna myrmarker förekommer sparsamt, främst nära Tollsjön och Iglasjön. Korallrot har noterats i en av myrarna.

Till fågellivet i området hör bland annat mindre hackspett och tjäder.

Hjortmarka har ett välutvecklat system av motionsspår och strövstigar. Spår finns av längderna 10, 6,7, 6,0, 4,3, 2,6 och 1,7 km. De fyra sistnämnda hålls även som skidspår, varav de två kortaste med elljus. Härutöver finns några promenadvägar, ett ridspår, två fasta naturstigar och en mängd andra stigar.

Caféet och motionscentralen Hjortgården drivs av orienteringsklubben Skogshjortarna.

Jakt

Inom Hjortmarkaområdet bedriver sedan många år Gasslångens jaktvårdsområde jakt och arrenderar bl a jaktmark av Alingsås kommun. Jaktvårdsområdet sköter jakten på ett acceptabelt sätt med hänsyn till det befintliga friluftslivet. Eftersom syftet med reservatet främst är att bevara och utveckla områdets rekreations- och naturvärden och inte att skydda någon hotad djurart, finns inget behov att skriva in några ytterligare inskränkningar för jakt i reservatsföreskrifterna.

Genom att informera om jakt och jakttider vid bl a reservatets entrétavlor, ökar förutsättningarna för att jägare och övrigt friluftsliv ska kunna samsas i området även i framtiden.

Planunderlag

Största delen av Hjortmarkaområdet ingår i den kommunövergripande översiktsplanen i område betecknat R9 "Område med stort rekreativsvärde" (Alingsås kommun 1998). I R9-områden skall vid pågående och ändrad mark- och vattenanvändning särskild hänsyn tas till områdets rekreativsvärde. Vidare omfattas Stora Kroksjön av beteckningen V6 t, vilket innebär att sjön kan aktualiseras som reservvattentäkt.

Det innebär i sin tur att särskilda restriktioner för jord- och skogsbruket kan aktualiseras. I den sydostligaste delen av det föreslagna naturreservatet löper en kraftledning som omfattas av beteckningarna F6 och R10 i översiktsplanen. Dessa innebär byggnadsförbud/skyddsavstånd vid kraftledning. Även i förslaget till fördjupad översiktsplan för Alingsås stad anges Hjortmarkaområdet som ett "område för skydd av natur-/kultur-/rekreativsmiljö" (Alingsås kommun 2006).

Hjortmarkaområdet anges som ett värdefullt tätortsnära naturområde i kommunens naturvårdsprogram (Alingsås kommun 2005). Området ingår också i det program för skydd av tätortsnära naturområden som länsstyrelsen redovisade i november 2003.

Reservatets västra delar ingår delvis i befintliga detaljplaner/stadsplaner och har där betecknats som natur eller park. Reservatet stämmer väl överens med gällande planer och dess bestämmelser.

Befintliga områdesskydd

För sjöar och vattendrag inom området gäller strandskydd enligt 7 kap 13-14 §§ miljöbalken för ett område intill 100 meter från strandlinjen. För Stora Kroksjön är strandskyddet utvidgat till 200 meter.

Ärendets beredning

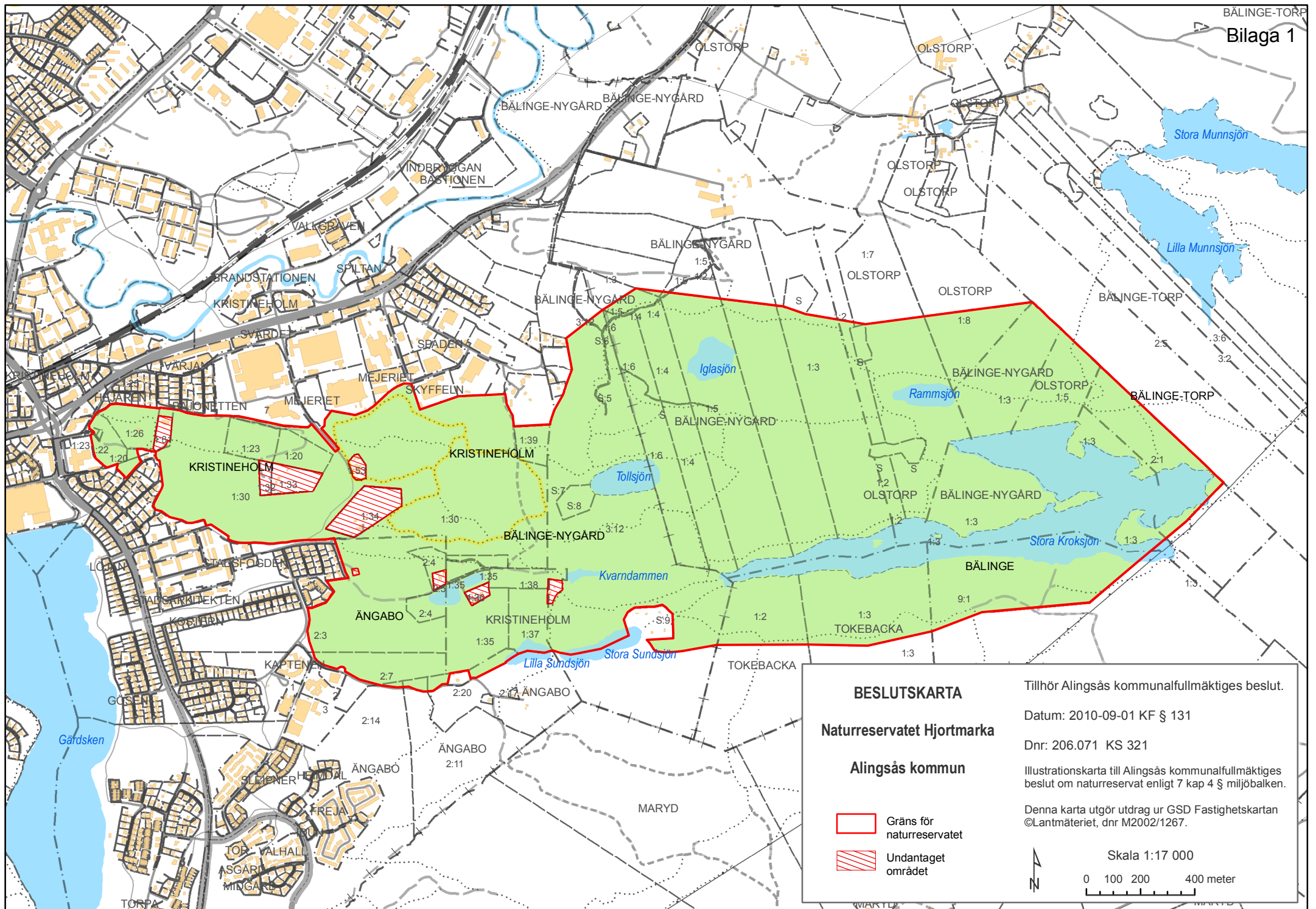
Arbetet med att inrätta ett naturreservat i Hjortmarka har pågått sedan hösten 2003 då kommunen köpte in ett skogsskifte vid Stora Kroksjön. Vid samma tillfälle ansåg kommunstyrelsen att det är positivt att Hjortmarka ges ett långsiktigt och hållbart skydd. Sedan tidigare ägde kommunen ca hälften av det område som nu föreslås som reservat.

Informationsmöten har hållits med berörda markägare, organisationer och föreningar vid flera tillfällen, både med och utan länsstyrelsens medverkan. Värderingarna av områdets skogsskiften har gjorts om tre gånger, första gången på grund av stormen Gudruns härjningar, men även efter alltför långdragna förhandlingar då virkespriserna hunnit förändras kraftigt. I juli 2008 redovisade värderingsföretaget NAI-Svefa en ny ersättningsutredning. En slutlig värdering redovisades maj 2010.

I juni 2006 godkände länsstyrelsen kommunens ansökan om statliga bidrag till naturvårdsprojektet NaturligtVis där inrättandet av Hjortmarka naturreservat ingick som ett delprojekt. Då anlätades även Norconsult AB för att ta fram föreliggande förslag till beslut och skötselplan för reservatet samt för att sköta markförhandlingar med berörda fastighetsägare eller deras ombud.

På grund av olika fördröjningar som uppstått, förlängde länsstyrelsen projektet till och med år 2010 för att kommunen skall hinna inrätta och inviga reservatet med oförändrat statsbidrag.

Kommunfullmäktige i Alingsås beslöt 2010-09-01 att godkänna förslaget till beslut och skötselplan för inrättandet av Hjortmarka naturreservat.

Stora Munnsjön

Lilla Munnsjön

Iglasjön

Rammsjön

Tollsjön

Kvarndammen

Stora Kroksjön

Lilla Sundsjön

Stora Sundsjön

Gårdsken

ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIV

Datum: 2010-09-01 KF § 131

Naturreservatet Hjortmarka

Dnr: 2006.071 KS 321

Alingsås kommun

Illustrationskarta till Alingsås kommunal-
fullmäktiges beslut om naturreservat enligt
7 kap 4 § miljöbalken.

Skala 1:17 000

0 100 200 400 meter

Denna karta utgör utdrag ur GSD
Fastighetskartan ©Lantmäteriet,
dnr M2002/1267.

Information
P-plats rörelsehindrade planerad
P-plats
Café

Rastplats
Utsiktspunkt
Utsiktstorn

Vindskydd
Vindskydd planerad

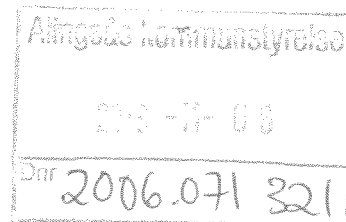

Undantaget område
Gräns för naturreservatet

Slingor

10 km 6,7 km
4,3 km Elljusspår
6,0 km

Miljödepartementet

Överklagande i fråga om Hjortmarka naturreservat, Alingsås kommun

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen ändrar länsstyrelsens beslut och Kommunfullmäktiges i Alingsås kommun beslut den 1 september 2010 på följande sätt.

Föreskrifterna A punkten 7 fjärde meningen får följande lydelse.

- Skogsbruk får, efter information till kommunen, bedrivas inom snedstreckat område på skötselplanekartan, bilaga 3.

Följande tillägg görs till föreskrifterna A punkten 8.

- Förbudet gäller inte för fastighetsägares användning av befintliga vägar inom sin fastighet.

Regeringen avslår överklagandet i övrigt.

Ärendet

Kommunfullmäktige i Alingsås kommun beslutade den 1 september 2010 att inrätta Hjortmarka naturreservat i kommunen och att fastställa en skötselplan för naturreservatet.

Sedan beslutet överklagats beslutade Länsstyrelsen i Västra Götalands län den 16 februari 2012 att avslå överklagandena, se *bilagan*.

Lars Alexandersson, Ulf Alexandersson och Sören Alexandersson har överklagat länsstyrelsens beslut. De har hänvisat till vad de tidigare framfört och anfört bl.a. följande. Deras fastighet Bälunge 9:1 ska inte ingå i naturreservatet. Kommunens beslut innebär att naturvärde och enskildas tillgång till naturen försämrats tvärtemot miljöbalkens syfte

med bildande av ett naturreservat. Tillgängligheten för den enskilde blir inte bättre än vad som ges av allemansrätt och strandskydd. De som markägare hindras i sina intentioner att för sina familjer och kommande släktled skapa och utveckla en miljö för rekreation och återhämtning, vilket även skulle komma allmänheten till godo. Samarbetet med Hjortgårdens ledning rörande den så kallade Blå leden kommer förmodligen att avbrytas och inga frivilliga åtaganden utanför naturreservatets gränser inom Bälunge 9:1 kommer till stånd. Linnefors Sportfiskeklubb kommer inte att kunna implementera planerade åtgärder för ett mer hållbart och bättre fiske. De ifrågasätter om Stora Kroksjön kan ingå i naturreservatet då delar av sjön inte omfattas och då det finns ett arrendeavtal med Linnefors Sportfiskeklubb för brukandet av sjön. Syftet med de juridiska rutinerna måste vara att alla parter ska kunna komma till tals för att man sedan på ett kompetent sätt ska kunna väga samman alla fakta och synpunkter till ett väl förankrat och för samhällsmedborgarna bra beslut. Deras upplevelse är att så inte varit fallet. Något skyddsvärt naturvärde har inte definierats inom Bälunge 9:1. Strandområdet är ett av de viktigaste områdena för friluftslivet men omfattas av skötselområde 5, för vilket anges inga åtgärder förutom åtgärder för friluftslivet längs stigar och vid målpunkter. Detta kan inte vara vad miljöbalken avser med att vårda och bevara naturmiljöer. Åtgärder för övrig skogsmark på Bälunge 9:1 inom föreslaget naturreservat ska samrådas med kommunala tjänstemän. Den kommunala kompetensen att vårda skogsbruket är inte högre än vad Skogsstyrelsens experter besitter. I beslutshandlingen anges att fastighetsägarna ska informera kommunen när skogliga åtgärder planeras. De undrar vad som är tänkt att gälla, samråd eller information. Vad gäller frågan om behov av områden för friluftslivet så ges i dag större tillgång till naturen på deras fastighet, bl.a. genom allemansrätten, än vad införlivandet i naturreservatet kommer att innebära, vilket kommer medföra igenvuxet strandområde och avbrutna samarbeten med Hjortgårdens ledning och Linnefors Sportfiskeklubb. Deras föräldrar införskaffade Bälunge 9:1 primärt för familjens friluftsliv och skogsbruket är mer en bisyssla. I alla år har särskild hänsyn tagits till miljön bl.a. genom att inte använda maskiner för markberedning innan plantering. Kommunen har inte visat på några planer för att bevara och utveckla området inom Bälunge 9:1, vare sig för rekreations- eller naturvärden eller för växt- och djurliv. Länsstyrelsens formulering att genom att ta med Bälunge 9:1 kommer hela Stora Kroksjön med i naturreservatet är felaktigt. Det ursprungliga förslaget för naturreservatet omfattade hela Stora Kroksjön men senare har området begränsats av kraftledningsgatan. Markområdena söder om Stora Kroksjön tillför inte något större värde till naturreservatet. Bälunge 9:1 tillför definitivt inte något, bl.a. då den är sista fastigheten innan kraftledningsgatan. De har i överklagandeskrivelsen till länsstyrelsen anfört bl.a. följande beträffande reservatsföreskrifterna. Texten i föreskriften A 7 lägger tillsynen av skogsbruket hos de kommunala tjänstemännen medan Skogsstyrelsens experter får ansvaret för stormfällda träd. Föreskriften i A 8 om förbud mot att utan kommunens tillstånd framföra motordrivet fordon förhindrar dem att

använda sina vägar i rekreationssyfte. De motsätter sig att behöva tåla anläggande av parkeringsplats och vandringsleder samt uppsättande av informationstavlor enligt föreskriften B 2. Föreskriften B 3 om skyldighet att tåla utmärkning och underhåll av stigar och parkeringsplatser försvårar förutsättningarna för att den befintliga frivilliga överenskommelsen med Hjortgårdens ledning kan fortgå. När det gäller föreskriften C 7 om att det är förbjudet att utan samråd med förvaltaren anordna lägerverksamhet accepterar de inte skrivningen utan menar att de som markägare måste ha sista ordet vad gäller aktiviteter på deras fastighet.

Alingsås kommun har i yttranden anfört bl.a. följande. Områdets naturvärden förbättras över tid då till exempel träd i vissa centrala områden tillåts bli mycket gamla och efterhand kan finnas kvar som döda stående eller liggande träd, vilket gynnar flera olika organismer som lavar, mossor, fauna och flora som är beroende av gammal ved och mull. Besökare till reservatet kommer att ha tillgång till ett omtyckt ströv- och motionsområde för all framtid. Någon exploatering som begränsar tillgängligheten kommer inte att tillåtas i reservatet. Naturreservatet innebär ett starkare skydd för tillgängligheten till området än enbart allemansrätt och strandskydd. Reservatet innebär inga restriktioner för enskilda fastighetsägare att få rekreation och återhämtning i området. När det gäller att skapa och utveckla miljöer för detta så är strandskyddsbestämmelserna styrande om man avser att skapa anläggningar som stugor eller bryggor inom strandskyddat område. Strandskyddszonen vid Stora Kroksjön är 200 meter. Kommunens avsikt är att Linnefors Sportfiskeklubb ska kunna fortsätta med sitt ambitiösa fiskevårdsarbete. Anledningen till att Bälunge 9:1 ingår i reservatet är att dess strandskog, inom skötselområde 5, ramar in Stora Kroksjön och kommer på sikt att utveckla naturskogskvalitéer. Ett ytterligare skäl är att så stor del av milspåret som möjligt ska finnas inom reservatets gränser. De allra sydostligaste delarna av Stora Kroksjön ingår dock inte i reservatet då det skulle innebära dubbla förordnanden på samma markområde, dels för naturreservatet, dels för Svenska kraftnäts ledning och dess skyddszon. Eftersom det är ett stort och utsträckt reservat är det givetvis längre till dess östligaste del. Flera samrådsmöten har hållits under tiden som reservatsarbetet har pågått. När det gäller skogliga åtgärder som avverkning eller gallring på privata skogsskiften i reservatets östra delar är det kommunens ambition att markägarna informerar kommunen innan dessa arbeten startar. Tyvärr används begreppet samråd i föreskriften A 7 och i skötselplanen under skötselområde 4, vilket kan uppfattas som ett formellt samråd som inte avses i detta sammanhang.

Lars Alexandersson, Ulf Alexandersson och Sören Alexandersson har kommit in med ytterligare skrivelser.

Skälen för regeringens beslut

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett område förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. I beslut om att bilda naturreservat ska anges skälen för beslutet och de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Föreskrifterna ska enligt förarbetena till miljöbalken inte vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (prop. 1997/98:45, del 2, s. 73). En skötselplan ska fastställas för ett naturreservats långsiktiga vård och ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Vid prövningen av frågor om skydd av områden enligt 7 kap. miljöbalken ska hänsyn även tas till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelser i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I kommunens beslut anges bl.a. följande. Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla områdets rekreations- och naturvärden. Området är tätortsnära och det är särskilt viktigt att bibehålla och utveckla områdets värden som ett attraktivt rekreationsområde för boende i tätorten. Vidare är syftet att bevara och utveckla växt- och djurlivet knutet till framför allt områdets skogar. Reservatsbildningen kan ses som en del av arbetet med att skydda tätortsnära naturområden, vilket ursprungligen är ett regeringsuppdrag som drivits av länsstyrelsen i samråd med berörda kommuner. Området ingår i det program för skydd av tätortsnära naturområden som länsstyrelsen redovisade i november 2003. Skälen för reservatsbildningen är värden för friluftslivet i form av ett lättillgängligt, attraktivt och varierat tätortsnära utflykts-, promenad- och motionsområde för Alingsås invånare samt ett stort sammanhängande sjörikt strövområde med delvis vildmarkskaraktär. Naturvärdena är kopplade till omfattande äldre hedesskogsbestånd, artrika ek- och hasselbestånd, äldre tall- och blandskogar med påtagliga inslag av grov död ved och gamla träd samt gammal tallskog på uddar och stränder vid Stora Kroksjön. En viktig förutsättning för att värdena även på längre sikt ska kunna bevaras och utvecklas är att området förblir oexploaterat och att stor del av skogen sköts med friluftsliv och naturvård som huvudmål. Berörda fastighetsägare i reservatets östra delar kan fortsätta att äga sin mark och sköta sin skog. Kommunens enda krav på dessa fastigheter är att en zon närmast stranden av Stora Kroksjön sparas enligt skötselplanen. För detta kommer kommunen att betala intrångsersättning. I föreskriften A punkten 7 anges följande. Det är förbjudet att avverka träd eller bedriva skogsskötsel i annan omfattning än vad som framgår av skötselplanen. Innan omhändertagande av stormfällda träd ska samråd ske med Skogsstyrelsen. Skogsbruk får, efter samråd med kommunen, bedrivas

inom snedstreckat område på skötselplanekartan, bilaga 3. Enligt föreskriften A punkten 8 är det förbjudet att utan kommunens tillstånd framföra motordrivet fordon annat än för underhåll och tillsyn av ledningar, spår och leder samt för skogsskötsel enligt skogsbruksplan, för uttransport av fäلت vilt eller för transporter till befintliga byggnader och anvisade parkeringar inom reservatet. Enligt föreskrifterna B punkterna 2 och 3 är ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter skyldiga att tåla anläggande av parkeringsplats och vandringsleder, uppsättning av informationstavlor samt utmärkning och underhåll av stigar och parkeringsplatser. I föreskriften C punkten 7 anges att det är förbjudet att utan samråd med förvaltaren anordna lägerverksamhet.

Länsstyrelsen har i det nu överklagade beslutet anförт bl.a. följande. Med hänsyn till de skyddsvärda naturvärden och värden för friluftslivet som finns i området delar länsstyrelsen kommunfullmäktiges bedömning att det föreligger ett behov av särskilda åtgärder för att skydda området. Bälinge 9:1 behövs för att binda samman skogen runt sjön och man säkrar på så sätt en viktig skyddszon. Trots att stor del av Bälinge 9:1 består av produktionsskog utan några utpekade naturvärden delar därmed länsstyrelsen kommunfullmäktiges bedömning att fastigheten ska ingå i Hjortmarka naturreservat.

Enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska ägare och innehavare av särskild rätt till marken föreläggas att inom viss tid yttra sig över förslag till beslut om att förklara ett område som naturreservat. Föreläggandet ska delges och tiden får inte sättas kortare än en månad. Regeringen konstaterar att klagandena på föreskrivet sätt fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget att förklara området som naturreservat innan beslut fattades av kommunen. Vidare framgår att klagandena också kommit in med synpunkter som behandlats av kommunen. Regeringen finner inte att det framkommit sådana omständigheter som innebär att det finns skäl att på formell grund upphäva kommunens beslut.

Regeringen delar kommunens och länsstyrelsens bedömning att det med hänsyn till de naturvärden och värden för friluftslivet som finns i området finns förutsättningar att bilda Hjortmarka naturreservat. När det gäller klagandenas fastighet Bälinge 9:1 finner regeringen att det allmänna intresset av att säkerställa områdets värden överstiger klagandenas enskilda intressen och att naturreservatet har fått en lämplig avgränsning.

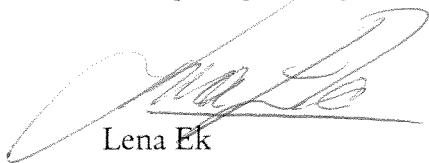
Vad gäller föreskriften A punkten 7 har klagandena framfört att det är otydligt om det är samråd eller information som avses. Alingsås kommun har i yttrande till regeringen förtydligat att det är information som avses. Formuleringen i föreskriften A punkt 7 fjärde meningen bör mot denna bakgrund ändras från samråd med kommunen till information till kommunen.

När det gäller föreskriften A punkten 8 anser regeringen att den bör ändras på så sätt att förbudet inte gäller fastighetsägares användning av befintliga vägar inom sin fastighet.

Regeringen finner att de föreskrifter i övrigt länsstyrelsen har beslutat är väl avvägda och lämpliga för att tillgodose syftet med reservatet samt att de av länsstyrelsen fastställda åtgärderna enligt skötselplanen är ändamålsenliga för naturreservatets långsiktiga vård. Regeringen konstaterar att den omständigheten att föreskriften C punkten 7 anger att det är förbjudet att utan samråd med förvaltaren anordna lägerverksamhet inte innebär att medgivande av berörda fastighetsägare inte kan krävas.

Sammantaget finner regeringen, vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen, att det inte framkommit några omständigheter som, utöver ovan nämnda ändringar, utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandet av Lars Alexandersson, Ulf Alexandersson och Sören Alexandersson bör därför avslås i övrigt.

På regeringens vägnar

Lena Ek

Ulrika Agerskans

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rättsenheten
Sara Midholm
031-60 50 92

BESLUT
2012-02-16

Diarienummer
505-17777-2010
505-17780-2010
505-20428-2010

Sida
1(7)

Klagande: (delg.kv)

Alingsås Missionsförsamling

Klagande: (delg.kv)

Lars Alexandersson

Klagande: (delg.kv)

Ulf Alexandersson

Klagande: (delg.kv)

Sören Alexandersson

Klagande: (delg.kv)

Ulla Johansson

Överklagande av beslut om att inrätta Hjortmarka naturreservat i Alingsås kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandena.

Redogörelse för ärendet

Kommunfullmäktige i Alingsås kommun (kommunfullmäktige) beslutade den 1 september 2010 § 131 med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att inrätta Hjortmarka naturreservat. Följande handlingar antogs.

- Beslutshandling, med föreskrifter
- Karta med reservatets avgränsning (besluts-karta)
- Karta som visar rekreatjonsområdet, friluftskarta
- Skötselplan med karta

Av kommunfullmäktiges beslut framgår bl.a. följande. Miljöskyddsnämnden har genomfört en samrådsremiss för det blivande naturreservatet Hjortmarka under tiden den 15 februari – 12 april 2010. Totalt har 15 yttranden kommit in under remisstiden. Miljöskyddsnämnden godkände den 3 maj 2010 § 52 det bearbetade förslaget till beslut samt skötselplan för Hjortmarka naturreservat. Kommunstyrelsen beslutade den 31 maj 2010 § 140 att bordlägga ärendet i avvaktan på nya regler från riksdagen. Miljöskyddsnämnden tog den 6 juli 2010 § 65 beslut om vissa ändringar i besluts-kartan, framförallt har alla tomter med arrendestugor inom det föreslagna reservatet brutits ut och omfattas därmed inte av reservatets föreskrifter m.m. Ändringarna har medfört att ett antal formuleringar i beslutshandling och skötselplan anpassats eller kompletterats. Det planerade reservatet är 363 ha och ligger omedelbart öster om Alingsås stad. Det sträcker sig från Hårsberget i

väster och runt Kroksjön i öster samt norrut till Nygård. Syftet med reservatet är att bevara och utveckla områdets rekreations- och naturvärden. Kommunledningskontoret har i skrivelse den 7 juli 2010 lämnat följande yttrande. Kommunledningskontoret ser positivt på skapandet av naturreservatet. Förslaget ligger i linje med intentionerna både i kommunens miljömål och översiktsplan. I Alingsås miljömål 2005–2008 finns bl.a. målsättningar om att Hjortmarka ska säkerställas för det rörliga tätortsnära friluftslivet samt att kommunen ska säkerställa minst två värdefulla kulturmiljöer och minst två miljöer med både biologiska och kulturhistoriska värden. I den fördjupade översiktsplanen för Alingsås stad ingår området för det föreslagna reservatet. Naturmiljön i Hjortmarka omnämns som en av stadens mest värdefulla rekreationsmiljöer och en viktig del i stadens övergripande grönsstruktur. Vid kommunstyrelsens sammanträde den 31 maj 2010 beslöts att bordlägga ärendet främst i väntan på ett aviserat riksdagsbeslut om ett generellt påslag på 25 % av en fastighets marknadsvärde vid expropriation. Enligt Naturvårdsverket kunde denna högre ersättning inte betalas ut retroaktivt. Riksdagen tog strax före midsommar det väntade beslutet. De nya reglerna träder i kraft den 1 augusti 2010. Miljöskyddsnämndens beslut den 6 juli 2010 om att tillföra nya handlingar till ärendet är inte möjlig eftersom kommunstyrelsen har bordlagt ärendet. Kommunledningskontorets förslag är därför att kommunstyrelsen först tar beslut om att återremittera ärendet samt att kommunstyrelsen tillför ärendet de nya beslutsunderlagen, för att sedan ta beslut om de nya handlingarna. De nya förslagen till beslutshandling och skötselplan för inrättande av Hjortmarka naturreservat föreslås godkännas. Kommunstyrelsen har behandlat ärendet den 16 augusti 2010 § 172 och föreslagit att förslag till beslut och skötselplan för inrättandet av Hjortmarka naturreservat godkänns.

Överklaganden

Alingsås Missionsförsamling, fastigheterna Kristineholm 1:22 och 1:31, har överklagat nämndens beslut. Följande har bl.a. anförts. Alingsås Missionsförsamling har underrättats om beslut gällande Hjortmarka naturreservat. De anser inte att de fått möjlighet till samtal innan beslutet fattades. Två personer var i början av april uppe på Härsberget och tittade på marken tillsammans med Alingsås Missionsförsamling. Efter detta har de inte hört någonting förrän beslutet var fattat. Alingsås Missionsförsamlingen är intresserad av att föra en dialog med kommunstyrelsen på vilket sätt man bäst kan använda parkeringsplatsen ovanför första backen, samt vägen dit upp. Innan de kan godkänna kommunstyrelsens beslut måste de få till stånd detta möte. Även Montessoriförskolan Kotten är intresserade av att vara med innan beslutet kan godkännas.

Lars, Ulf och Sören Alexandersson, fastigheten Bälunge 9:1 har överklagat nämndens beslut och yrkat att Bälunge 9:1 ska uteslutas ur naturreservatet. Följande har bl.a. anförts. Beslutet har tagits på felaktig grund. Förslaget drabbar Bälunge 9:1 med två skötselområden. Skötselområde 4 är den största delen, med intrånget att skogsbruksåtgärder ska samrådaskommunen.

Detta innebär att dagens myndighetskontakter med skogsstyrelsens experter ska överprövas av kommunala tjänstemän. Skötselområde 5 berör ett otydligt definierat område närmast Stora Kroksjöns strandlinje. Stigar och målpunkter finns inte inom markerat område på Bälunge 9:1. Inget av uppräknade naturvärden för skötselområde 5 Naturskog kring Stora Kroksjön återfinns på Bälunge 9:1. Ursprunglig värdering 6 miljoner kronor har nu justerats till 10,3 miljoner kronor vilket visar hur felaktig den värderingen var, som kommunen initialt tog ställning till. 6 miljoner kr skulle räcka till köp av samtliga fastigheter inom det föreslagna Hjortmarkaområdet, men nu har antal fastigheter och områdets yta minskats samt att det för 17 fastigheter endast är fråga om inträngsersättning, men ändå har den beräknade kostnaden ökat kraftigt. Detta styrker klagandens uppfattning att ursprunglig värdering gjordes utifrån tillgänglig budgetram, för att kommunen skulle godkänna förslaget om bildandet av Hjortmarka naturreservat. Nu skenar kostnaden iväg och ännu har inte slutlig kostnad redovisats. På privata sidan kallas det bedrägligt beteende. Ett krav från klagandens sida är att kommunen tar beslut om att en oberoende revisor utreder värderingsunderlaget som låg till grund för det initiala beslutet att inrätta Hjortmarka naturreservat, för att fastställa om oegentligheter förekommit, i första hand vad gäller relevansen i påståendet att 6 miljoner kronor skulle räcka för att köpa upp all mark inom förslaget naturreservat. Beslutsunderlaget har hela tiden hävdats att förslaget område för Hjortmarka naturreservat sträcker sig runt Kroksjön i öster vilket är en felaktig beskrivning. Området sträcker sig i öster fram till kraftledningsgatan och slutar som en återvändsgränd, det omfattar inte hela Stora Kroksjön. Klaganden anser att flera av de angivna skälen och syftena i beslutet inte kan appliceras på Bälunge 9:1. Reservatsbildningen anges ursprungligen vara ett regeringsuppdrag, men det är inte hela sanningen utan ursprungligen startades denna aktivitet upp av EU. Reservatsbildningen motverkar i flera fall syftet, t.ex. vad gäller igenväxning och framkomlighet. Intresseprövningen anser klaganden vara otydlig och förvirrande. Reservatets avgränsning har endast presenterats på en karta med sådan upplösning att markägare inte tydligt kan utläsa hur avgränsningarna är tänkta att göras, speciellt avgränsningen av strandzonen är otydlig. Detta kommer att leda till framtida tvister. Avseende föreskrifterna har fastighetsägarna till Bälunge 9:1 anfört följande.

A 7 - Ifrågasätter om reservatsbildningen kan frånta Skogsstyrelsen ansvaret för tillsynen över skogsbruket. Denna text lägger tillsynen av skogsbruket hos de kommunala tjänstemännen, skogsstyrelsens experter får ansvaret för stormfällda träd.

A 8 - Förhindrar fastighetsägarna till Bälunge 9:1 att använda sina vägar i rekreationssyfte. De får t.ex. inte, utan särskilt tillstånd av kommunens tjänstemän, med bil köra deras åldriga och hjärtopererade mor längst in på skogsvägarna för att hon ska kunna komma ut och plocka lite bär, svamp eller bara njuta av naturen.

B 2 - Det finns ingen allmän väg upp till naturreservatet på klagandens mark, enda stigen som allmänheten idag använder är den s.k. blå leden. Motsätter sig att behöva tåla denna typ av intrång.

B 3 - Naturreservatet slutar i öster vid kraftledningen och den s.k. blå leden fortsätter över Bälinge 9:1. Det verkar väl byråkratiskt om man kommer att hävda sin rätt att utmärka och underhålla stigen fram till kraftledningen. Rimligt vore att förutsättningar skapas för att den befintliga frivilliga överenskommelsen och goda samarbetet med Hjortgårdens ledning kan fortgå, vilket texten i beslutshandlingen starkt försvårar för att inte säga omöjliggör.

C 7 - Markägare måste ha sista ordet vad gäller aktiviteter på sin fastighet.

Vad gäller ärendets beredning har man försökt påskina att allt gjorts för att markägarna ska komma till tals och att yttre omständigheter orsakat förse-ningar och behovet av omvärdering av fastigheterna. Detta stämmer inte. Vad gäller information till markägarna så har det mestadels gått ut på att leva upp till lagtextens krav på samråd, inte att lyssna på sakargument. Idag har klaganden ett bra samarbete med ledningen för Hjortgården vad gäller den s.k. blå leden, den enda stigen som går genom klagandens mark. Bildandet av Hjortmarka naturreservat innebär att blå leden slutar vid kraftledningen. Försättningen på stigen kommer inte att ingå och underhållas. På underlagets kartor har man markerat en stig utmed östra änden av Stora Kroksjön, på Bälinge 9:1, den stigen finns inte idag och kommer inte heller att upprättas. Området från kraftledningen och österut inklusive Stora Kroksjöns östra del ligger utanför naturreservatets område. Sammantaget så är den enda orsaken till att Bälinge 9:1 inkluderas i Hjortmarka naturreservat att den juridiska möjligheten finns, inga skyddsvärda naturmiljöer har definierats utom möjligen strandremsan som inte får röras utan kommer att förbuskas och tappa sin idag natursköna framtoning. Man kan starkt misstänka att strandremsan definierats som skyddsvärd för att ha något att motivera inkluderandet av Bälinge 9:1 med. Inkluderandet av Bälinge 9:1 i Hjortmarka naturreservat kommer att försämra för alla parter, inte bara för markägarna och för de parter de idag samarbetar med utan även för tätortsborna. Om Bälinge 9:1 inte utesluts ur reservatet så måste, för att slippa framtida konflikter, alla motsägelsefulla skrivningar klargöras med en särskild skrivelse som tydligt redogör för det som berör Bälinge 9:1. Inga beslutsunderlag kan påvisa något för Bälinge 9:1 som enligt miljöbalken krävs för bildande av naturreservat. Inget sägs om bevarandet av biologisk mångfald, inga värdefulla naturmiljöer har pekats ut förutom möjligen strandremsan som inte får vårdas och bevaras utan den ska förbuskas och växa igen, behov av områden söder om Stora Kroksjön har kraftigt överdrivits och för Bälinge 9:1 kommer skrivningarna att negativt påverka naturmiljön och friluftslivet. Fastighetsägarna till Bälinge 9:1 vill fortsätta det goda samarbete med Linneförs Sportfiskeklubb och Hjortgårdens ledning på frivillig bas, vilket reservatsbildningen negativt påverkar och i viss mån förhindrar.

Ulla Johansson, fastigheten Tokebacka 1:2 har överklagat beslutet. Följande har bl.a. anförts. Det Ulla Johansson saknar och som hon tycker borde vara centralt och tydligt formulerat är hur kommunen ska ersätta henne konkret. Detta eftersom det är kommunen som har tagit initiativ till förändringen. Som hon har skrivit tidigare efter informationsmötet på Brunnsgården 2003 så har hon blivit drabbad tidigare av kommunens och myndigheters intres-

sen. Efter informationsmötet 2003 framförde hon att ersättningen till henne först måste göras klart innan vidare planering och godkännande. I detta utskick kan det tolkas som om planen är fastlagd och godkänd, vilket hon hoppas att den inte är. Som hon minns det så skulle inget verkställas innan en överenskommelse träffats med markägare och hon hoppas och tror att detta utskick syftar till just det. Den enda text om ersättning som hon kan finna i utskicket är i foldern från Naturvårdsverket, Så bildas naturreservat. Det alternativ som hon vill först och främst ska diskuteras är det som beskrivs under rubriken 15 om ersättningsmark. Hon önskar att kommunen återkommer, innan processen går vidare, med förslag på ersättningsskog som motsvarar det skogs- och naturvärde som skiftet vid Kroksjön innebär för henne (naturskönt läge längs en sjö i Alingsås kommun).

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett markområde förklaras som naturreservat av kommunen i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Vidare ska, enligt 7 kap. 5 § MB, i ett beslut om att bilda naturreservat, skälen för beslutet anges samt de inskränkningar i rätten att använda marken som behövs.

Av 7 kap. 25 § MB framgår att vid prövning av frågor om skydd av området enligt detta kapitel ska hänsyn även tas till enskilda intressen. Den enskildes rätt att använda marken får inte inskränkas mer än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Innan kommunen fattar ett beslut om att förklara ett område som naturreservat ska ägare och innehavare av särskild rätt till marken föreläggas att inom viss tid yttra sig över förslaget. Tiden får inte sättas kortare än en månad. Föreläggandet ska delges. Detta följer av 24 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken (FOM).

Enligt 3 § FOM ska kommunen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En sådan plan ska ingå i varje beslut. Om det finns särskilda skäl får skötselplan fastställas efter det att beslutet om bildandet av reservatet har fattats.

Av Naturvårdsverkets handbok 2003:3, "Bildande och förvaltning av naturreservat", s. 65 framgår bl.a. följande. Normalt bör fastighetskartan användas som grundkarta. Lämpliga skalor är 1:10 000 och 1:20 000. I 38 § FOM finns bestämmelser om särskild mätning och kartläggning av ett reservat i de fall det behövs. Översiktskarta bör också bifogas beslutet.

Länsstyrelsen gör följande bedömning

Av handlingarna i ärendet framgår att miljöskyddsnämnden den 26 januari 2010 beslutat att skicka ut handlingarna för Hjortmarka naturreservat för

samråd. Synpunkter på förslaget skulle ha kommit in skriftligen till miljöskyddskontoret senast den 12 april 2010. I sändlistan finns berörda fastighetsägare till det överklagade beslutet, såsom fastighetsägare till Bälinge 9:1, Kristineholm 1:22 och 1:31 samt Tokebacka 1:2. Kommunen har således fullgjort den skyldighet som framgår av 24 § FOM.

Av beslutshandlingarna i ärendet framgår att syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla områdets rekreations- och naturvärden. Området är tätortsnära och det är särskilt viktigt att bibehålla och utveckla områdets värden som ett attraktivt rekreationsområde för boende i tätorten. Vidare är syftet att bevara och utveckla växt- och djurlivet knutet till framförallt områdets skogar. Med hänsyn till de skyddsvärda naturvärden och värden för friluftslivet som finns i området, delar Länsstyrelsen kommunfullmäktiges bedömning, att det föreligger ett behov av särskilda åtgärder för att skydda området. Förutsättningar föreligger således enligt Länsstyrelsens bedömning för att bilda Hjortmarka naturreservat

Fastighetsägarna till Bälinge 9:1 har yrkat att Bälinge 9:1 ska uteslutas ur naturreservatet. Länsstyrelsens bedömning är att Bälinge 9:1 bidrar till att hela Stora Kroksjön kommer med i Hjortmarka naturreservat. Den behövs för att binda samman skogen runt sjön och man säkrar på så sätt en viktig skyddszon. Trots att stor del av Bälinge 9:1 består av produktionsskog utan några utpekade naturvärden delar därmed Länsstyrelsen kommunfullmäktiges bedömning att Bälinge 9:1 ska ingå i Hjortmarka naturreservat. Vad fastighetsägarna till Bälinge 9:1 har anfört medför inte någon annan bedömning, varför beslutet om avgränsning av naturreservatet bör stå kvar.

Fastighetsägarna till Bälinge 9:1 har härutöver anfört att reservatets avgränsningar är otydliga. Av handlingarna i ärendet framgår att beslutskartan är i skala 1:17 000. Länsstyrelsen noterar att avgränsningen av skötselområden skulle kunna vara tydligare än den är med den i ärendet aktuella kartskalan. Länsstyrelsen gör dock bedömningen att detta inte utgör skäl att upphäva det nu överklagade beslutet.

Kommunstyrelsen har med stöd av 7 kap. 5-6 §§ MB samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken beslutat om följande föreskrifter.

- Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden,
- Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla intrång i området, samt
- Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken.

De antagna föreskrifterna ska säkerställa att syftet med reservatet uppnås. Länsstyrelsen anser att föreskrifterna är i linje med gällande bestämmelser

och inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med skyddsområdet. Det föreligger således inte skäl att ändra föreskrifterna. Vad fastighetsägarna till Bälänge 9:1 har anfört i sin överklagan förändrar inte denna bedömning.

Länsstyrelsen finner att det vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen inte har framkommit några omständigheter som bör föranleda någon ändring av kommunfullmäktiges beslut. Vad fastighetsägarna i ärendet har anfört förändrar inte denna bedömning.

Länsstyrelsen vill avslutningsvis tydliggöra att frågor om ersättning inte prövas av Länsstyrelsen. Talan om ersättning kan med stöd av bestämmelserna i 31 kap. MB väckas hos mark- och miljödomstol.

Länsstyrelsen avslår överklagandena i övrigt.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, se bilaga (formulär 022).

I detta ärende har länsjurist Anneli Wejke beslutat och länsjurist Sara Midholm varit föredragande. I handläggningen har även Sofia Åström vid naturvårdsenheten deltagit.

Anneli Wejke

Sara Midholm

Bilaga:
Hur man överklagar

Kopia till:
Kommunfullmäktige i Alingsås kommun
Pärmen

Hjortmarka Naturreservat

Utdrag ur beslutshandling

Beslut KF 2010-09-01, § 131

Reviderat enligt regeringsbeslut 2013-10-31

Föreskrifter

För att uppnå syftet med reservatet beslutar kommunfullmäktige 2010-09-01 med stöd av 7 kap 5 – 6 §§ samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 2.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning. Efter tillstånd av kommunstyrelsen, och med erforderligt bygglov, får byggnad i syfte att tillgodose behov av lokaler för naturpedagogisk verksamhet eller service till allmänheten uppföras. Parkeringsplatser, bryggor etc. i enlighet med reservatets syfte får anläggas,
2. anlägga väg. Motionsslingor, tillgänglighetsleder och ridslinga i enlighet med reservatets syfte får dock anläggas. Befintliga vägar, parkeringsplatser och drivningsvägar får underhållas. Den befintliga basvägen mellan Alefors och Linnefors får vid behov förstärkas och underhållas,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad. Tillsyn och underhåll av befintliga ledningar får utföras. Även tillåts att stängsla beteshagar för skötsel av vissa gräsytor,
4. uppföra mast, antenn eller annan liknande anläggning,
5. anordna upplag, dock får tillfälliga upplag av virke och ris anordnas i samband med skogliga åtgärder,
6. muddra, spränga, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna. Förbudet gäller inte för uppförande av anläggningar enligt punkt 1 eller 2, ej heller för fiskevårdande åtgärder,
7. avverka träd eller bedriva skogsskötsel i annan omfattning än vad som framgår av skötselplanen. Innan omhändertagande av stormfällda träd skall samråd ske med Skogsstyrelsen. Avverkning av träd som riskerar att skada egendom ska prövas av kommunen. Skogsbruk får, efter information till kommunen, bedrivas inom snedstreckat område på skötselplanekartan, bilaga 3,
8. utan kommunens tillstånd framföra motordrivet fordon annat än för underhåll och tillsyn av ledningar, spår och leder samt för skogsskötsel enligt skogsbruksplan, för uttransport av fällt vilt eller för transporter till befintliga byggnader och anvisade parkeringar inom reservatet, förbudet gäller inte för fastighetsägares användning av befintliga vägar inom sin fastighet,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
10. bedriva täkt av sten, grus, sand eller jord,
11. utan tillstånd av miljöskyddsnämnden kalka eller gödsla mark eller vatten.